

СТАНОВИЩЕ

на дисертация за присъждане на научната и образователна степен „доктор”
по Професионално направление 3.2. Психология,
докторска програма „Трудова, организационна и икономическа психология“ –
Организационно поведение
на Александра Голубович-Стоянович, свободен докторант към катедра
„Социална, трудова и педагогическа психология”,
СУ „Св. Климент Охридски”

Тема на дисертацията: “Нови стратегии за лидерство и тяхното влияние
върху комуникацията на служителите в организацията“

Изготвил становището: доц. д-р Ергюл Таир, ИИНЧ-БАН

Дисертационният труд на Александра Голубович-Стоянович представя научно-изследователски проект, който обединява две класически, широко изследвани в организационен контекст теми, които продължават да провокират внимание – лидерство и комуникация. *Актуалността* на темата е безспорна в контекста на съвременната действителност, в която предизвикателствата пред организациите непрекъснато нарастват в резултат на динамичните изменения в информационните технологии, бизнес средата, конкуренцията за потребители и т.н. В този смисъл, дисертационният труд дава своя принос в попълването на теоретичните и емпиричните знания относно комуникацията и роля ѝ за управлението на идеите и талантите в организацията, за стила на ръководство, визията за развитие и цялостния успех на организацията.

Дисертацията е построена върху ясна концептуална основа, като в структурно отношение текстът е представен чрез увод, четири глави, заключение, библиографска справка и приложения, разположени върху общ обем от 254 страници, от които 175 страници основен текст. Дисертацията съдържа 155 таблици, 6 фигури и 55 графики, значителна част от които

представени в приложенията за илюстрация на получените резултати. Използваната литература включва 122 източника, релевантни на изследваната проблематика.

Теоретичната част на изследването е обстойно разработена в първите две глави на дисертацията. В първа глава Александра Голубович-Стоянович разглежда лидерството и лидерския стил, като поставя акцент върху множеството дефиниции на понятието и разграничава класическите от модерните концепции. В резултат на сравнителен анализ върху прилаганите лидерски стратегии се извеждат най-добрите лидерски стилове, като внимание се отделя на авторитарно, ангажиращо, транзакционно, трансформиращо и харизматично лидерство, на бюрократичния и демократичния лидерски стил и др. Посочват се основните лидерски качества и се набляга върху мотивационните техники с цел подобряване на успеха на организацията.

Втора глава разширява теоретичния обзор на дисертацията чрез задълбочен анализ върху комуникацията и комуникационните стратегии на лидерите. Очертават се концепцията и значението на комуникацията, видовете и формите на организационна комуникация. Описва се вербалната и невербалната комуникация, като се извеждат и различията в комуникацията във виртуалните и традиционните организации. Акцент се поставя върху вътрешната комуникация, като се анализират ролята на лидерите при вътрешната комуникация, влиянието на новите технологии върху процеса на комуникация, конфликтите и бариерите пред комуникацията и др.

Разгледаният теоретичен обзор е аналитичен, задълбочен и е доказателство за познанията на Александра Голубович-Стоянович в изследвания проблем.

Представените в трета глава методология и дизайн на изследването, наред с формулираните задачи и хипотези, са доказателство, че докторантката

притежава не само теоретични познания, но и добра изследователска ориентация. Инструментите на изследването, оформени съответно за лидери и за служители, които напълно съответстват на целите на изследването, включват:

1) Въпросник за лидерски стратегии, който се попълва от лидерите и съдържащ 60 айтема, измерващи 12 характеристики, като взаимоотношения със служители, мотивиране на персонала, отворена комуникация и др.;

2) Батерия от три метода, попълвани от служителите: Въпросник за удовлетвореност от комуникацията; Въпросник, проследяващ различни аспекти от комуникацията, като типа комуникация, проблеми в комуникацията, комуникационни канали, отношения с лидерите и др.; Въпросник за публично лидерство.

Представените психометричните показатели на използваните инструменти са напълно приемливи и покриват необходимите изисквания.

В допълнение се проучват социодемографски характеристики като пол, възраст, образование, тип на организацията, заплащане, трудовият стаж и др.

Статистическата обработката на резултатите е осъществена чрез честотен, дисперсионен, корелационен и регресионен анализ, както и анализ на надеждността на използваните инструменти.

В съответствие с целта на разработката е проведено изследване върху 256 лица, от които 49 лидери и 207 служители, като докторантката коректно и подробно описва извадката по изследваните социодемографски характеристики.

В четвърта глава са описани последователно резултатите от проведеното изследване. Интерпретациите на установените резултати са коректни и представят доказателства, че личните качества на лидера оказват съществено влияние върху неговата ефективност, ако се вземат под внимание установените

различия по отношение на колективната ефективност и споделянето на знания. Потвърждават се честично очакванията, че жените лидери са по-добри от мъжете лидери, защото имат по-добра комуникация със служителите си, като използват по-често стратегията на вдъхновяване и са по-открити за комуникация от мъжете. Установява се, че лидерският стил съществено влияе върху мотивацията на служителите, като едни и същи стилове на лидерство могат да се използват както в традиционите, така и във виртуалните организации.

Обобщено, мога да подчертая, че авторката на настоящата дисертация е представила логично, завършено и богато на резултати изследване, което има своите несъмнени *научни и практически достойнства*.

Представеният *автореферат* адекватно отразява дисертационната разработка, като включва и публикационната активност на докторантката, в която могат да се отбележат осем публикации от печатни издания и участия в научни форуми, от които три по темата на дисертацията.

В заключение, смятам, че дисертацията е по актуална и значима тема. Представеният труд доказва способностите на докторанката да планира, организира и проведе научно изследване, чиито резултати подходящо да анализира и интерпретира. Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемото Научно жури да оцени дисертационния труд положително и гласувам с „Да” за присъждането на Александра Голубович-Стоянович на образователната и научна степен „доктор”.

04.06.2017 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Ергюл Таир)